

Siste nytt: nyhetsbrev Seniorkohorten, november 2021

Kjære deltaker

Tusen takk til deg som har svart på spørreskjemaene vi har sendt under koronapandemien! Ditt bidrag er viktig. Svarene er med å danne bakgrunnen for FHIs råd til helsemyndighetene og befolkningen om håndteringen av pandemien. Svarene brukes også til langsiktig forskning.

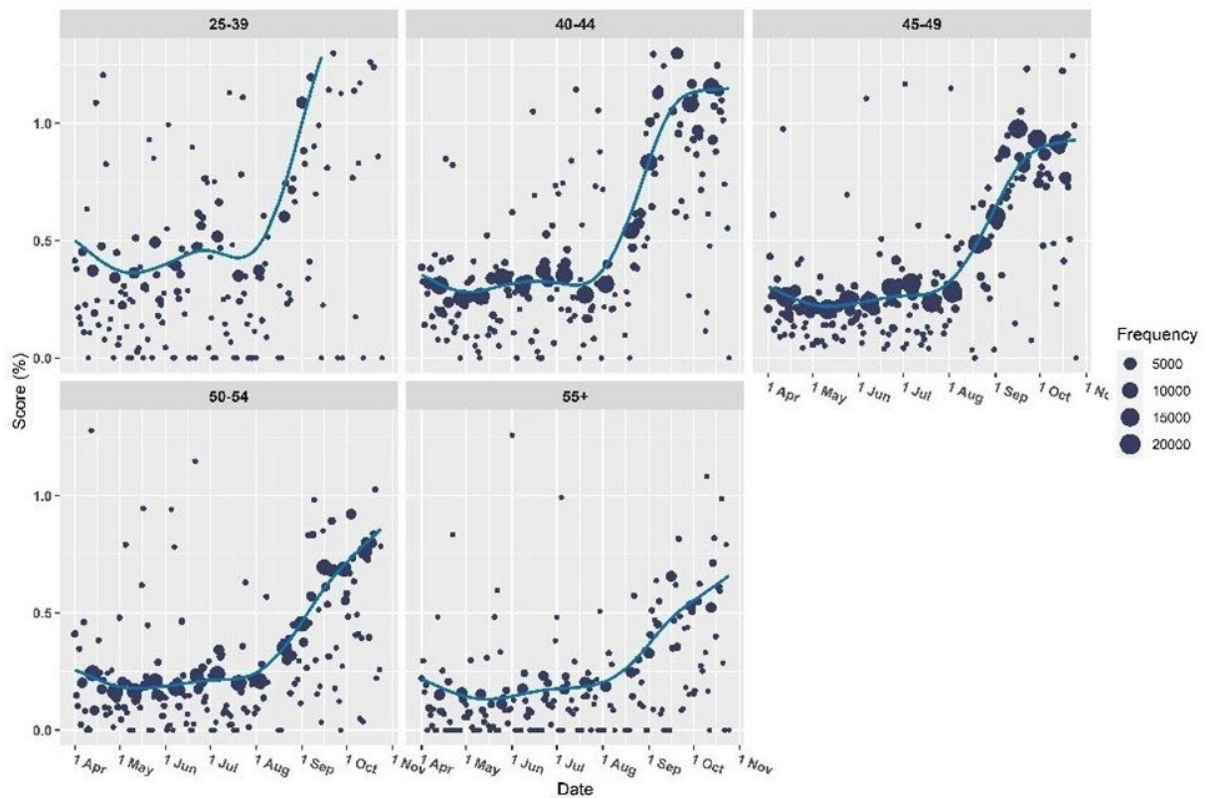
FHI sender spørreskjemaer til omtrent 100.000 deltakere i fire ulike befolkningsundersøkelser som til sammen inkluderer aldersgrupper fra 6 til 80 år:

- [Den norske mor, far og barn-undersøkelsen](#) (MoBa)
- [Den norske influensaundersøkelsen](#) (NorFlu)
- [Seniorkohorten](#)
- [UngVoksen](#)

Hva har vi funnet ut og hva ser vi på?

Symptomer

I NorFlu og MoBa har vi spurt deltakerne hver 14. dag om de har hatt nye symptomer på luftveisplager. Ut fra svarene har vi laget et «symptomscore» som gir et bilde av forekomsten av koronasykdom. I figurene under ser vi at det var relativt lite symptomer i sommer i alle aldersgrupper, men så en jevn økning utover høsten. Symptomscoret er høyest blant de yngste.

Figur 1. Endring i symptomscore for luftveisplager i perioden april til oktober i 2021, etter alder.

Testatferd

Testing er viktig for å påvise infeksjon og for å redusere videre smitte. I undersøkelsene får vi informasjon om omfanget av testing, inkludert testing hjemme, og vi spør hvorfor folk tester seg. Vi ser at noen er testet for koronainfeksjon flere ganger de siste 14 dagene, og at bruk av hurtigtester er utbredt. Blant dem som testet positivt i siste runde oppgir 92 prosent at de har tatt PCR-test eller hurtigtest og PCR-test, mens 8 prosent har bare tatt hurtigtest. Informasjonen fra undersøkelsene om symptomer og testatferd inngår i [ukerapportene](#) på FHI.

Bivirkninger

En sentral bruk av undersøkelsene er registrering av bivirkninger etter vaksinerings. Varigheten av bivirkninger kan registreres fordi de samme personene spørres gjentatte ganger. Undersøkelsene egner seg til å forstå hvorfor noen opplever kraftige bivirkninger, mens andre ikke gjør det, og til å forstå hvorfor noen opplever

forverring av kroniske sykdommer. Ved bruk av spørreskjemaedata har vi sett at deltakere som fikk AstraZeneca-vaksinen oftere rapporterte hudblødninger, neseblødninger eller blødning fra tannkjøtt enn de som fikk Pfizer-vaksinen. [Studien er publisert i tidsskriftet Vaccine.](#)

I de siste spørreskjemaene har vi spurt kvinner mange spørsmål om blødninger fra underlivet. [Bakgrunnen er at Legemiddelverket har fått mange meldinger om uvanlig kraftige blødninger etter vaksinasjon.](#) Noen har også meldt om uventede blødninger etter overgangsalderen. Foreløpig vet vi ikke sikkert om dette opptrer hyppigere etter vaksinerings enn normalt. Selv om vi stiller mange spørsmål om ulike symptomer, betyr det ikke at vi tror vaksinen kan forårsake alle disse. Det er generelt lite kunnskap om hvor vanlig eller uvanlig blødningsforstyrrelser hos kvinner i ulike aldre er. Vi ønsker også å se på menstruasjonsforstyrrelser og koronainfeksjon.

Langvarige plager etter koronasykdom

For å kunne si noe om langtidsplager etter koronasykdom (såkalt «long covid»), er det viktig å sammenligne de samme symptomene og plagene hos de som har hatt og ikke har hatt korona. Vi har sett på svarene fra mer enn 70.000 deltakere i alderen 25-65 år. Vi finner at litt over halvparten av alle som har vært smittet med koronavirus har minst én plage etter 12 måneder. Endret smak- og luktesans er den vanligste plagen, og mer vanlig hos kvinner enn menn, og etter mer alvorlig sykdom. [Noen symptomer opptrer oftere sammen, som nevrologiske plager \(f.eks. hjernetåke, svimmelhet og hukommelsestap\) for seg og hjerte- og lungeplager \(f.eks. kortpustethet og hoste\) for seg.](#)

Psykisk helse

Vi har undersøkt [sammenhengen mellom arbeidssituasjon og livstilfredshet under pandemien](#) og fant at permitteringer, hjemmekontor og koronasykdom påvirket livskvaliteten, og spesielt hos menn. I en annen studie fant vi at [endringer i arbeidssituasjon som permitteringer førte til en økning i symptomer på depresjon](#). Det er også igangsatt flere andre studier om psykisk helse, deriblant en studie ledet fra Island på tvers av land, [COVIDMENT](#), og et prosjekt (C-Me) finansiert av Norges forskningsråd.

Hvorfor gjentar vi spørsmålene i spørreskjemaene?

Vi beklager at vi bryr dere med gjentatte spørsmål. Hensikten er å følge endringer over tid, som i symptomer, psykisk helse, langtidsbivirkninger, og tiltaksbyrde. Vi arbeider med løsninger for å unngå at dere må svare på de samme spørsmålene flere ganger.

Hva bruker vi blodprøvene til?

Fra april 2020 startet vi med innkalling av tilfeldige utvalg av studiedeltakere til blodprøvetaking. Det ble utviklet et samarbeid med avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin ved Oslo universitetssykehus. Hver uke ble mellom 100 til 500 nye studiedeltakere innkalt til blodprøvetaking ved Ullevål sykehus, i perioden april-desember 2020. Det ble tatt blodprøver til antistoffmålinger, og prøver til forskning. [Andelen som var antistoffpositive for koronavirus holdt seg lavt hele året.](#) Dette var en sentral opplysning som viste at smittespredningen var begrenset, og at et relativt lite antall smittede personer var uten symptomer.

Etter at tilbudet om koronavaksinasjon startet, brukes blodprøvene både til å måle beskyttelse mot infeksjon og til å se på varigheten av immunitet. Vi undersøker cellene som lager antistoffer (B-celler), samt de hvite blodcellene/ T-cellene, som er viktige for å bekjempe infeksjon. Svarene har for eksempel betydning for vurderingen om bruk av booster doser (en tredje dose) og bruk av vaksiner hos barn.

Hva skjer videre?

Siden pandemien ikke er over, og oppfølging av koronavaksinasjonsprogrammet pågår, vil vi fortsette å sende dere koronaspørreskjema. Dere vil motta et spørreskjema i desember. Vi vil vurdere hyppigheten av utsendelser på nyåret ut fra hvordan pandemien utvikler seg.

En av fordelene med disse undersøkelsene er at vi raskt kan sende ut spørsmål til rundt 100.000 deltakere i ulike aldersgrupper, dersom det haster å få inn data på grunn av endringer i pandemien eller uventede hendelser.

Vi vil også fortsette med å invitere noen av dere til å avgi blodprøver, for å se på immunitet i befolkningen og varighet av beskyttelse over tid. Det vil spesielt gjelde de som allerede har vært inne til blodprøvetaking etter vaksinerings.

Det er usikkerhet om videre vaksinerings, omfang av bivirkninger og langtidskonsekvenser av infeksjonen. Vi håper naturligvis som alle andre at dette skal roe seg ned slik at vi kan avslutte undersøkelsene.